

СРПСКА НЕЗАВИСНОСТ

ПЕЊЕ ЗА СРЕШТУ:

НА ГОДИНУ 24 ДИИ., НА ПО ГОДИНЕ 12 ДИИ., НА ЧЕТВРТ ГОД. 6 ДИИ.

ЗА ОСТАЛЕ СЕМБЕ НА БАНКАНОМ ПОКЛОТОМ.

НА ГОДИНУ 30 ФРАКА, НА ПО ГОДИНЕ 15 ФР. НА ЧЕТВРТ ГОД. 8 ФР.

ЗА ДУШНО-ГЛАВНИ:

НА ГОДИНУ 15 ФОР. У БАНК., НА ПО ГОД. 8 Ф. НА ЧЕТВРТ ГОД. 4 Ф.

ЗА СВЕ ОСТАЛЕ ПРАВЕ:

НА ГОДИНУ 36 ФРАИ., НА ПО ГОДИНЕ 18 ФР., НА ЧЕТВРТ ГОД. 10 ФР.

ИЗЛАЗИ У БЕОГРАДУ

УТОРНИКОМ, ЧЕТВРТОМ, СУБОТОМ И НЕДЕЉОМ
НА ЦЕЛОМ ТАВАКУ

УРЕДИШТВО ЈЕ И АДМИНИСТРАЦИЈА У КРАЈ Г. ТОМЕ АНДРЕЈЕВИЋА
ОБЛИЖЊЕ ВЕНАЦ.

ЗА ОГЛАСЕ РАЧУНА СЕ:

ПРИМ ПРТ 20 ДИИ. ПАРА ОД РЕДА, А ПОСЛЕ СВАКИ ПРТ 10 ПР.
ЗА ПРИПОСЛАНО 50 ПАРА ДИИ. ОД РЕДА.

Рукописи шаљу се уредиштвоу, а претплата администрацији
„СРПСКЕ НЕЗАВИСНОСТИ“.

РЕКЛАМСКИ НЕ ПРАЉАЈУ СЕ. НЕПЛАЋЕНА ПРОСА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

ЈОВАН КРСМАНОВИЋ

КАНДИДАТ НАРОДНО-ЛИБЕРАЛНЕ СТРАНКЕ ЗА НАРОДНОГ ПОСЛАНИКА ВАРОШИ БЕОГРАДА.

ПОЗИВ

По решењу главног ванредног скупа, дружине за „потпомагање српске књижевности“, од 29. новембра ове године, управа, на основу чланова: 6, 9 и 12. својих правила, овим отвара упис и на других пет стотина друштвених удеоница.

Уписати се може у Београду код председника и сваког члана управе, а из унутрашњости Србије упис се може пријавити свакоме од њих, а где постоје подружине, код управе истих подружина.

Ко се упише за удеоначара, положиће по два најест динара од сваке удеонице изабраном друштвеном благајнику г. Јак. Туцаковићу из Београда, на његову привремену признание; а исто тако и купате из унутрашњости Србије слаће се г. Туцаковићу или непосредно, или преко управе местних подружина.

8. децембра 1881
у Београду
Бр. 28.

ПРЕДСЕДНИК УПРАВЕ
Алимп. Василевић.
ЧЛАН БЛАГАЈНИК
Јак. Туцаковић.

ЧЛАН ДЕЛОВОБ
Ј. Ђ. Авакумовић.

ПРЕД ИЗБОРЕ!

Избори посланика за народну скупштину већ су на реду.

Мњења и осећања почињу да се колебају и владин орган почиње већ

* Противници народно-либералне странке, агитујући против њеног кандидата г. Јове Крсмановића, намећу остало, проносе гласове, као да се г. Крсмановић пеће примити избора.

Ми чинимо пакљивим чланове народно-либералне партије да у ове гласове неперују. Јер су измишљени као партијска маневра против његове кандидатуре.

да појима важност предстојећег уставног акта.

„Накладни избори, који су расписани за 13. децембар истина не могу — вели „Видело“ — много утицати на промену правца у политици земаљској (земаљској?); али би пријатељи идеја (!!) напредне странке, које њена (?) влада постојано извршује, учинили моралну и патриотску дужност, да приликом ових незначајних избора покажу своју бројну моћ (?) у срезовима, у којима су избори расписани“.

„Учинили би моралну дужност да победе у „незначајним изборима“! Како противуречно! Или „моралну“ дужност“ не треба узалуд страћити; или су ови избори ипак од значаја: једно од двога. За што трудити толику „бројну моћ“ ради ових „незначајних“ избора?

Како непоуздано, како са зебњом излази сад оно охоло „Видело“ јавноме мишљењу на суерет! У својој зебњи оно је свесрдно апеловало на св. петозарне мученике.

Клањајући се и ми успомени светитеља и небесних угодника, па и успомени светих „Петозарних мученика, који се у Пећи с великом побожношћу славе“ — ипак морамо подсетити „Видело“ да су посла, која су сад пред нама, као што је политика и бирање посланика и сувише земаљске природе, да би се можда оно огрешило о многе друге своје поступке, мешајући тако непрестано светитеље и — самцаре око избора посланика.

С тога дакле, ваља нам ствар схватити и огледати са практичније и познатије стране.

Шта је изазвало потребу да се бирају поново посланици за народну скупштину? Два су узрока томе: Или су неки посланици, принуђени силом створених околности дали оставке и њихова су места празна; или је влада на до сад нечијем начин увели у скупштину једну „опасну практику“ те је видела овет друге посланике на скупштини — пошто су учинили ови своју „патриотску дужност“ — и намештала их за чиновнике. Шта је оне прве истерало

из скупштине, то смо видели и чули; шта је овим другим подаскало да приме „јабуку“ коју им влада пружа и то се може погодити.

И док „Видело“ ове прве назива да су „јоште кривици пред уставном свешћу грађанском“; да су „недостojни места“ у скупштини; да увлаче у скупштинску радњу, „тако опасну практику“ — оно о овим другим, што такође под пробитачнијим условима присташе на такође „опасну практику“, напустише своја посланичка места, да се преким путем уселе у редове чиновништва, на које можда према потреби и вичу — о овима „Видело“ ћути! Оно се осећа као тумач мисли и дела своје владе, такође да је „кривац пред уставном свешћу грађанском“.

Појимајући тежак положај посланика опозиционара на прошлој скупштини и Бонтуовој конвенцији; правдајући тиме ипак њихов корак, можемо и ми бити сагласни у томе, да је заиста по уставу доследност негодна практика напуштање седишце скупштинске; — и питали смо се у једном од ранијих бројева овога листа: ко би први тај што поче да изиграва устав, и који је први завео ту „опасну практику“? Ко је дао тај лош пример и напустио скупштину, ни издалека не принуђен оним околностима, под којима су то доскорашњи посланици учинили, чија места ваља сад попуњити? Тај први „кривац пред уставном свешћу грађанском“ што је био — како „Видело“ вели сада „недостojан места на које је послан“ — јесте сам г. Пироћанац, председник министарског савета. Он је први посејао, како смо и раније казали, тај уставни разврат најпре 1874. а после 1877. год. у Крагујевцу и у виду демонстрације са својима напустио скупштину. То је један прилежанељен факт, који се не да опорези; факт о коме смо ми недавно ширишејше говорили и овде га поново само напомињемо. Чудо је само, да један министар или министарство може с таквом отвореношћу нападати — своје рођене поступке! Сад су се они обрнули, као јасна сведоџба — против њих. Као

оно зла судба ниче им семе које су сами посејали.

Ценећи пак с много страна поступке оних, који су дали своје оставке — ми их ипак, при познавању околности, под којима су они то учинили извинујемо, у очекивању да се у будућности српског парламентарног живота и законодавства неће десити подобни случајеви и прилике, под којима су се они на тај поступак одважили. Бонту је само једном имао своју еру у Србији. Истина ће се трагови дуго познавати, али се неће повраћати. И можда се не ћемо огрешити о свест и кураж бирача, ако будемо носили то уверење да ће бити ти исти посланици овет изабрани у местима где је посланике сама влада извадила из скупштине, или где су и нови кандидати нужни као што је случај у Београду, да ће ту бити изабрани противни нови кандидати.

„Виделовци“ који владају или помажу да се влада радовали су се одласку Туцаковића, Несторовића, Месаровића и других, као год што се боје њиховог повратка. „Виделовци“ најуставније раде кад су — без сведога! Повратак оних у скупштину, коју су под притиском Бонтуове конвенције морали да оставе, био би протест против свега што је влада до сад учинила, био би морални удар, који они — „Виделовци“ — неће избећи.

Ни мало се боље не огледа „Виделов“ политички морал и у овом другом много опаснијем поступку саме владе, што је она и то опет у лицу г. Пироћанца и Гарашанина, узимала посланике из скупштине и давала им чиновничка места. Ничим се не оправдавају такви чудни поступци! Ни способност, ни спрема, ни сувишак у државној економији, сви ти донекле упливнишћу фактори не су ту упливсали. „Начели“ рођаци, ваљало је да не иду кући — нешке и они посташе оно на што викаше: чиновници! Докле ће се онда доћи са слободним и некористолубним развојем парламентарног живота кад се усвоји и та не мање по више „опасна практика“?

г. Крсмановић

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

То су формални основи за исход избора. Обазримо се на материјалну страну прилика, у којима се врше избори. Ту нам се одмах намећу питања од превеликог значаја: Је ли влада оправдала очекивања, која су бар њени привремени или стални једномисленици имали пре једне године дана? Дела сведоче да није! Је ли ова влада била одиста влада „чисте уставности“ за какву се прокламовала при својој појави? Дела тврде противно, јер се ни једна влада није толико користила изузетцима уставним, колико је то учинила влада „Виделовачка“; је ли ова влада повисила онај јавни морал, о коме она говораше да ће га подићи? Време ће необоривим статистичким цифрама изнети податке, који ће показати колика је деморализација увучена у јаван живот српски за ову годину дана. Је ли ова влада искрено мислила са „слободама“, којима се разметала и које је у препоновљеном облику пружала? Није! Или ће се ваљда ко обмањивати илузорном „независношћу судском“, са добрим хонораром плаћеном? Или ће, према учињеном искуству, бити кога, који ће и даље поклањати вере у оно далеко проглашено „пречишћавање чиновништва“, које се изметуло у страшно гођење противника и подизање присталица. Или ће ко веровати у „слободу печатње“ где је владиним органима, признатим и непризнатим, без бојазни све дозвољено? Или ће се ко обрадовати оној „слободи збора и договора“ о којој су били тако дугачки чланци и сумњиви резултати у пракци да се само владајућој странци могуће безазорно ширити и уређивати? Је ли нам влада ова у односу с другим народима и државама очувала старе пријатеље или нам је којег новог, поузданог стекла? На жалост, и ту смо дошли до истога искуства, да није ни старе очувала, ни нове стекла. Је ли ова влада испунила обећања која је дала: да ће очувати и унапредити индустријске изгледе, економне тековине и финансијске имаовине ове нејачке и нове земље? Није! Или,

зар се аустријска трговачка конвенција, Бонтуов уговор, уговор о зајму, спреме за Банку..... зар се све то, у заједници са сатирањем милионима готово повца на унутрашњи партајизам..... зар се све то, велимо, сме назвати бољим индустријским изгледима, економним напредком и финансијским поредком?! Србија је враћена за много у назадак и везана је да се за дуго не макне у напредак.

Влада, која је све то учинила за врло кратко време, та влада позива грађане да јој бирају посланике за народну скупштину, — објављујући да ти „накнадни избори — не могу много утицати на промену правца у политици“ — њишој — коју они зову „земаљском“. Радиће се, дакле, како се радило.

Нека се позиву такве владе одазову грађани, како они најбоље осећају да им је угодно. Ми са своје стране чинили смо и пре и чинимо и сад своју дужност! „Сваки народ има само онакву владу, какву заслужује“ — рекао је један државник и филозоф. Да ли је то у свима приликама у свему тако, нећемо овде да разлажемо, али да се народ кад се свесно послужи својим грађанским и уставним правом — може отрести владе, која не заслужује да влада, то знамо и то верујемо!

У то име, нека су срећни избори! Бирачи либералне странке! Кад будете на биралшту немојте нимало да се поколебате гледајући ко ће гласати за владиног кандидата. Ту ће те видети као и прошле године: амале, ноћне стражаре, канцеларијске кандуре и друге наше суграђане, који ће гласати по команди, међу које саадају и Јевреји и цигани са дорбола; све то не треба да вас ништа збуни, јер један ваш самосталан глас вреди више, но сто командованих. Ако и не буде бројан успех на вашој страни ви ће те одмети са биралшта победу свести и патриотизма, давши глас свој за једног од најсвестнијих и најосведоченијих патриота.

НАШЕ ПРИВРЕДНО И ДРУШТВЕНО СТАЊЕ

(Наставак)

Уме ли се у рачун вредност стоке, онда се добије овај преглед:

Износила је:

Вредност:	1859	1866
Коња	12,175.157	10,629.177
Говеда	81,158.064	37,422.932
Свиња	19,891.033	15,571.830
Оваца	13,614.703	18,725.853
Коза	2,235.585	2,551.932
Кошница	1,320.557	927.114
Скупа	130,395.099	85,798.838

У 1866 износи, дакле, само вредност оваца и коза више, него у 1859. Вишак у 1866, износи: у вредности оваца 37% — у вредности коза 13%; а мањак: у вредности коња 13%, у вредности говеда 54%, у вредности свиња 22%, а у вредности кошница 30%. Вредност све стоке у цело износи у 1866, г. 34% мање, него у 1859.

На сваког становника долази од целокупне вредности стоке:

Године	по	Динара
1859	по	118
1866	по	71

мање у 1866 „ „ 47

По овоме вредност стоке у цело износи на сваког становника у 1866 г. 37% мање, него што је износила у г. 1859!

У сточарству разне државе упоређују се овако:

На сваких 100. становника рачуна се, по новијим пописима:

а, Коња	Грла
У С. Американским савезу	по 28
У Русији	„ 26
У Холандији	„ 14
У Скандинавској	„ 11
У Аустро-Угарској	„ 10
У В. Британији	„ 8
У Француској	„ 8
У Немачкој	„ 7
У Италији	„ 3
У Шпанији и Португалији	„ 3
У Србији	„ 10

б, Говеда	Грла
У Данској	по 694
У С. Американ. савезу	„ 653
У Норвешкој	„ 562
У Шведској	„ 482
У Румунској	„ 409
У Швајцарској	„ 388
У Немачкој	„ 384
У Холандији	„ 360
У Аустро-Угарској	„ 357
У Русији	„ 343
У Француској	„ 308
У В. Британији	„ 291
У Белгији	„ 274
У Шпанији	„ 185
У Грчкој	„ 182

У Португалској	„	157
У Италији	„	130
У Србији	„	609
в., Оваца	Грла	
У Грчкој	по	1,496
У Шпанији	„	1,404
У Румунској	„	1,064
У Данској	„	1,032
У Б. Британији	„	964
У Норвешкој	„	933
У Португалији	„	764
У Русији	„	699
У Француској	„	649
У Немачкој	„	609
У Аустро-Угарској	„	564
У Шведској	„	342
У Италији	„	324
У Холандији	„	242
У Швајцарској	„	138
У Белгији	„	121
У Србији	„	2,201
в. Свиња:		
У Шпанији	по	272
У Данској	„	248
У Португалској	„	243
У Аустро-Угарској	„	196
У Румунској	„	186
У Немачкој	„	173
У Русији	„	151
У Белгији	„	131
У Француској	„	129
У Швајцарској	„	125
У Грчкој	„	117
У В. Британији	„	115
У Шведској	„	95
У Холандији	„	91
У Италији	„	59
У Норвешкој	„	56
У Србији	„	1062

(Наставиће се)

У СРЕДИНИ УСТАЛИХ КРИВОШИЈА

УРЕДНИКУ, „СРПСКЕ НЕЗАВИСНОСТИ“
Г. уреднице!

Уверен сам да вам у овај мах не могу бољу новост доставити до: да се наш велики пријатељ Инглез Артур Ц. Еванс — који се тек пре неке недеље с трудног пута по Старој нам Србији вратио — и чије вам је солуноско писмо о тамошњем стању ствари тек пре неки дан послато — да се исти и честити г. Еванс данас налази код наше јуначке браће у Боци Которској; као и да је прво писмо свом листу „Манчестарском Стражару“ писао (као што сам титулише) — „У средини усталих Кривошија“, који су га најтоплије примили и у-

ЛИСТАК

СТЕВАН ПЕТРОВИЋ КИЊАНИН
НАРОДНИ ВОЈВОДА СРПСКЕ
пшше
ЛЕВРА С. НЕСТАЊЕ
професор земљиш. конимљск. потпоручник
Фала теби Кињанине Стево
Што отера Киња од Моравца.
(Народна песма)

Оваки су позиви јако утицали на јуначки народ кнежевине, што се јасно види из овог примера: Председник јагодински Мита Тирпи заплаче се читајући тај патријархов позив, па рече у том узбуђењу: „Ништа немам чим би роду мом у помоћ притекао, но имам јединца сина, овога милом роду српском жртвујем, нек иде и пролије јуначку српску ерв за спасење Српства!“ Али ово и не беху само голе речи, јер је одмах опремно сина и послао га са добровољцима.

Међу тим питање о оностраном Српству дође и пред „земаљски совјет“; ко ће дакле да се реши од старешина да иде. Саветници већ ху и скањиваху се, па свале најзад тај намет на војводу Тому Вучића

Перишића, као чувеног и огледаног јунака. Вучић се тог посла прими, али затегне са таким условима које опет немогаше правителство српско да усвоји, ти су се пак услови састојали у томе, да му се да на расположење батерија топова, један батаљон стајаће војске, 30.000 људи из народа и 50.000 дук. пес. (Ово је Вучић по свој прилици с тога учинио што се није слаго с том политиком, да се тамо помоћ шаље и војује, јер је и рекао: „Немојте ићи тамо преко баре“) Пошто се дакле тај захтев и предлог одби од стране „совјета“, диже се Кињанин и рече: „Ја ћу да идем, а не тражим вам ништа само ме пустите;“ но савет му одобри одмах суму од 10.000 дук. пес. Живановић о томе вели: „Но колико је несравњена слава Кињанинова, који непознавајући тамо ни земљишта ни обстојатељства, без икаквог војништва свога, сам самшт са једином вјерном мишицом и поузданом у руци сабљом, на обраду браће од несравњено надвјесне силе у Банат прелети.“ — Први његов прелазак преко био је од Вишњице у Панчево, у првој половини месеца Августа 1848 год. где је био од Панчеваца дочекан са

необичним одушевљењем. Ово се десило баш у оном тренутку кад је требало ослободити браћу Белоцркванце од нечувеног страдања. Живановић о овоме вели: „Као лав потрчао је одмах к-Белој-Цркви гдје се на цело неколицине својевољаца српски поставио, ползовавши се шестофунташем који му је из Митровице преко Делиблата послан био. После жестоке битке у којој је с друге стране Бобалић учествовао, Кињанин је успео, у сред вароши Беле-Цркве ушао; но због изостанка Бобалићева у најнужније време, истуи он из вароши уследству над вјесне ватре. Сад стане Кињанин размишљати где му се станити ваља, да би војену банатску границу успјешно бранили могао, како од стране Вршачке тако и од стране Бечкеречке од куд је овој опасност грозила. Он к овој цели избере село Томашевце, ту се стани и опкопа. На име Кињанина детио је својеволаца из Србије. Војначалник устроји себи формално војништво које је не само у строгом војеном зашуту држати умео, но и у војеном послу упорјављао. Непријатељ је више пута на Томашевачки стан полазио, но још није решително нападао. Ал

23 Новембра нападне он са претежном силом на њега. Ту је био бој врло знаменит. Непријатељ је јаку силу развио, и заоста није се било надати, да би се стан противу надмоћија непријатељског одржао. Очевици казују да без Кињанина стан би пао био одма после прве ватре но српски јунак развио је ту лично надмоћије своје. Трчећи са опасног места на опасније толико је охрабрио вјерне своје, да је сваки од њих био Кињанин. Од оваког жестоког отпора устукне непријатељ. Стан на Томашевцу оста неузет. Банатска војена граница буде одбрањена, а Кињанин прослављен.“ —

Због овог јуначког дела Кињаниновог учинио је панчевачки окружни одбор следећи закључак:
№ 4.568
У призненије уважително узимајући окружни овај одбор, постојанство јуначког карактера и храброст рјетку Г. Стевана П. Кињанина, при одбитију силнога непријатеља 23 Нојемврија тек. год. код Томашевца показану, једногласно је за кључио.
За признателно одличје примјерно рјетког карактера јуначког, предваљеном јунаку Г. Стефану П. Кињани-

гостили. Писмо носи датум: 4. децембар (по новом) Убл, Кривошије! Ја ћу вам га, као и оно о Старој Србији што пре у преводу послати. За данас ми је могуће положити само дотични коментар „Манчестарског стражара“ који гласи:

„Наш дубровачки дописник, у веома интересантном писму које данас доносимо, даје нам слику фактичког стања ствари у Боци Которској. Одважити се на посету горским тврђињама усталих Кривошија, може изгледати дрскост; али наш је дописник стари познаник истих горштака, па се није дао уплатити ни опоменама аустријских званичника и дописника, који су га, из реда, уверавали: да су људи којима он иде у походе бездушни разбојници и ајдуци. Он је вели, отишао у њихову средину без икакве пратње и страже, а они, чим су га познали и уверили се да он није аустријски шпијун или агент који би дошао да подмити њихове главаре, него Инглез коме је стало да сазна и каже целом свету истину о њима и њиховој ствари, указали су му одма срдачно гостопримство. Из овог писма видно се да *нашу Инглезку високо цене ови простори по храбри људи*. Они знају и за „**јунака Гледстона**“ („the hero Gledston“) и жудно су распитивали: хоће ли им тај „**јунак**“ притећи у помоћ и узети их под британску заштиту? — Међутим, ништа, вели наш дописник не може бити неправедније него приписивати садашњем устанку овог народа какве плачкашке или разбојничке цељи. Они не траже ни апсолутне независности од аустријске контроле; и пристају би зар на извесну граничарску службу и стражу под истом Аустријом; али ни пошто неће у њен „*ландвер*“. Како пак ствари за сад стоје, није изгледа да ће Аустрија марити да попусти. Њена влада узима ствар као питање части и неће да призна да је на погрешном путу. С друге стране опет ови горштаци неће да чују за аустријску униформу. — У осталом, још као да има могућности да се на миру прође. Бројна

снага устаника није велика, али су они добро наоружани и имају веома тврде положаје. Осим тога јасно је да, ако до густога дође притећи ће им се у помоћ из комшилука. Кад се, најзад, помисли на тешкоће, на које влада аустријска удара у Босни и Херцеговини, ово терање Бокеља у војску изгледа опасна погрешка. Надати се с тога да ће још све ово на миру проћи.“ Топико „Манчестарски стражар“.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

Из дана у дан стижу све озбиљније вести из јужне Херцеговине. Сам „Пест. Лојд“ признаје, да је Херцеговина војнички зогор, у коме се шире — непријатељи Аустро-Угарске. „Аустријска владавина допире равно догле, докле доиру куршуми наших веридлових пушака.“ То су речи нарочитог извештача Лојдовога, који обилази јужне крајеве Херцеговине и који драстичким бојама слика стање у земљи, да је узаврело и далеко опасније, но што би га из Беча и Будимпеште хтели представити. Нема сумње, да су ови гласови „Пест. Лојда“, листа који никад није био пријатељ балканских народа, истинити. Важност тога у толико је већа, што „Пест. Лојд“ и сам признаје, да су аграрни односи, незадовољство због тешких намета и тероризам извршних органа аустријских, главни узроци побуне, којој се у последње доба придружише чак и католици. „Пест. Лојд“ предлаже, до душе, крајње мере и енергични рад, као једину могућност да се ширењу устанка на пут стане, но ми мислимо, кад се већ признају погрешке, да би најпријавичији пут био да се народ задовољи, а то би се постигло отклонењем свих неправда, што данас притискују јадну Херцеговину.

— Врева у бечким листовима услед расправе Хербетовог предлога Лендербанци у бечком рајхсрату тек се сад распалила. Поред свега тога, што је влада пропала у господском

дому, па, по обичним парламентарним појмовима, и у рајхсрату, јер успех гласања показао је једнак број, 151 према 151, ипак влада остаје, што показује, да ова бечка влада није нити хоће да буде строго парламентарна, страначка. Та је расправа била у осталом, тако занимљива по одношајима Аустрије и Лендербанке, т. ј. Бонтуа, према Србији, а одзиви бечких листова, особито наше слачајше тетке „Пресе“ још увеличавају ту занимљивост, да ћемо ми о тој ствари опширније проговорити коју реч са нашом владом, чим нам то дотични простор нашег листа буде допустио, који је за сад посвећен кретању око наших накнадних избора.

ПОЗДРАВИ

Његовом високопреосвештенству митрополиту српском

МИХАИЛУ

Дубоко тронути грозним случајем који је свашао нашу цркву од кратког времена, не можемо се уздржати а да смо сеосећању не дамо израза овако:

Премилостиви Архиепископу!

Народ новоослобођених крајева са сузним очима слушао је 1876. год. вашу беседу, коју сте на бојном пољу изговорили храброј војсци српској, сакупљеној под таковеку заставу коју разви за наше ослобођење потомак таковог јунака, а покрај ове беседе ми знамо још од онда, кад сте први пут заузели високи положај у цркви, да сте неуморно и непрестано радили, како на одржању чистог православања, тако и на уједињењу са мајком Србијом, ми то добро памтимо и никад не можемо заборавити, а што те је сада сила покренула са тог високог положаја ми ти само честитати можемо, као до сад не чувеном борцу, што постаде жртва бранећи св. олтар, и то онај свети олтар одакле смо пет векова нашег робовања потајно слушали, шта смо некад били и због чега смо пропали, (завист и себичност).

За то премилостиви архиепископу, остани и даље тако снажно на бранику олтара, дела ће те твоја прославити.

А ми ти од свег срца желимо, да те скорим временом као српског патријарха видимо на дверима светог олтара цркве Грачанице, и да те поздравимо са живо српски патријарше.

Наш 19. новемб. 1881. год.

ре свом силом, те да истисну Србе и из овог узког краја Баната. Ево дакле од речи до речи како описује бој на Панчеву, поспинак војводе Книћанина, учесник свију ондашњих бојева, управник генерал-штаба Јов. Стефановић витез од Вилова пр. кр. мајор у пензији, у листу „Српска Зора од 1876 г.

„Војска стајаше у Панчеву и околини. У Црпаји лево бригада Книћанин (2 батаљона граничара и 5000 добровољаца из Србије са батеријом топова). Центрум у Францфелду, бригада *Михла Јовановића* капетана (3 батаљона Варадинаца, две батерије топова). Десно крило у Новом — Селу, бригада капетана *Филипа Шарућа* (два батаљона граничара и батерија топова). У Панчеву у резерви батаљон панчевачких грађана, сатнија новоустројених народних улана, под командом ритмајстера Цимера и десет топова.

Шарић јавља да се непријатељ приближује. Сва наша војска буде на дан 20. Децембра (нова година по римском) зором код Новог — Села на скуп управљена. Док су поједини стубови приспели на бојно поље, већ се Шарић увелико у бо-

Вашег високопреосвештенства одани синови! Проклопије Поповић окр. прота, Јован Поповић економ, Коста Стојановић поп, Димитрије Петровић поп, Хади Петар Поповић поп, Петар Младеновић поп, Петар Ј. Поповић Икономовић поп, Тодор Поповић поп, Тодор Алексић поп, Јован Ђ. Поповић поп, Сотир Поповић поп, Сотир М. Поповић, поп вртишки, све попови.

ГРАЂАНИ:

Никола-Коде Рашић, Ј. Радивојевић одборник, Љуба П. Младеновић, Сава Јовановић, Јован Станковић, Риста Михаиловић одборник, Вучко Савић механичар, Григорије Ставојевић свештеник слишки, Димитрије Поповић свешт. гор. Матејевачки, Стеван Поповић свешт. гор. ње Маче, Никола Поповић капелан гор. матејевач, Миле Ристић одборник, нишки, Сотир поп Костић, Ђорђе Антић, Рада Живковић, Хади Јован Стојановић, Петар Михаиловић, Стојан Денић, М. П. Тодоровић, Тодор Т. Зраковић, Теодор Костић попче, Гавра Ђ. Видојевић, Сотир Коцић, Васко Воиновић, Јован Ристић, Цветан Марковић одборник, Мита Живковић бакалин, Нацко Костић, Ђорђе Стојковић, Таса Јовановић, Милеко Стојановић, Таско Б. Узуновић багшван, Ђорђе Б. Узуновић, Петар Тасић, Ставра Тењевезовић, Ставра Тасић, Јован Томић, Стеван Ђ. Јовановић, Мита Живковић, Данило М. Илић, Тома Тешаћ пушкар, Мијаило Миличић, Ђорђе М. Јанковић, Ђорђе Стојиљковић одбор, Сотир Коцић, Ставра Станковић, М. Станковић свешт. мачаљ, „Бока Топузовић, Ђорђе П. Митковић, Проклопије Петровић, Васко Петровић, Лазар Петровић, Ставра Николић, Лазар П. Пеичић, Павле Николић, Витомир Перић, Коде Пиштеровић, Радисав Луковић, А. Раичић, Ђорђе С. Јанковић кмет, Коне Ристић одбор, Таса Стојановић, Младен Ђорђевић, Мита Нешић. Са још 28 потписа.

ОДЗИВ

из цариградске патријаршије

о господину митрополиту михаилу.

Један свештени великодостојник цариградске патријаршије пише нам о удаљењу господина митрополита Михаила ово:

Удаљење митрополита српског господина Михаила јавно је узнемирило нас све у патријаршији а новинарске вести о томе пале су међу нас као гром. Ми смо јавно ожалосићени. Ово и овако мешање политичких власти у црквене ствари противно је каноничком црквеном праву као што је и удаљење господина митрополита Михаила антиканонично. Ми сви дубоко жаљавамо ово противзаконито дело српске владе.

ВЕСТИ ИЗ НАРОДА

Са више страна из унутрашњости добили смо извештај, како су „виделовци“ развили у великој агитацији, да се забере на упражњена посланичка места њихови људи. Није се бадава чинило толики пре-

тон један шестофунтовни овде у Панчеву саливени, с надписом „Срб јунаку Стефану П. Книћанину благодарни панчевачки окружи одбор, за спомен побјезде томашевачке 23. Нојеврија 1848.“ посветити и у стан заједно са посланичством из своје средине, које ће предхваћеном јунаку и лично благодарно-признателно чувствима овог окружија саопштити имати-неодложно одиети; закљученије пак ово предхваћеном јунаку у преспису предати.

ПРЕДСЈЕДНИК
Пејчић с. р.

(М. П.)

СЕКРЕТАР
Стајић с. р.

У то је време већ стигао из Италије народом изабрани војвода *Стеван Шупљикац* — *Вителски*; пошто је свршио карловачку скупштину држану месеца Септембра, оде он у Срем да тамо прегледа станове српске, а затим у Вацку и Банат, ставивши се у исто време на чело српске војске; овој се команди подчињени и Книћанин са својим Србијанцима, који су већ бројали преко 5000 момака. У овим је тешким околностима војвода Шупљикац ви-

ше пута рекао: — да му је Книћанин десна рука био и да није њега при руци имао он би очајавао“

Озбиљна битка буде на Јарковцу одакле војвода Шупљикац почне да узмиче назад. Сад прећу опет на позив патријарха многи добровољци из Србије, које војвода у Панчеву дочека у намери да их поздраве; али је на превелику нашу тугу и жалост његова племенита српска душа била тако раздрагана, да је војвода после неколико изговорених речи пао с коња, усљед капље која га је ударила. Њега однесу у оближњу кућицу, где је после два сата испустио своју јуначку душу. Једине речи које је упарађеној војсци изговорио беху: „Нек цео свет види како брат брату у помоћ иде...“ Врло је карактеристично да наш народ с оне стране Саве и Дунава и дан данас још живи у том тврдом уверењу, да је војвода из Беча отрован.

После овог грозног пораза, у овој општој тузи и жалости обрат и сад цела војска и народ своје жељне погледе у Книћанина. Мађари пак рачунају да је усљед војводине смрти ушао у српску војску перед, страх и анархија, реше се да уда-

ју налазаше, узевши испред села у виноградама позицију. Сва просторија западно и јужно од Новог — Села гола је отворена равница до Надеља.

Није ни почела била прва битка са свом нашом силом, ал наше чете напустише тактичан ред, разкидоше међусобне везе и разбихе се по пољани као плева пред ветром. Ово није била „кука и мотика, већ седам месеци храбро војујућа добро извежбана војска; не може се рећи да је какав страх или паника људе задахнула. Ти пољаном расејани Срби тежише сваки за се Надељу, ал кад год би хусари на њих рупили да их прегазе, за час ће се гомила леђа у леђа етиштати и нападај често одбити. У овом тактичком јаду само је се на крајем нашем левом крилу у бригади Книћаниновој видело три тактично сабијена стуба, у степенима са десног крила назад топови између стубова, корак по корак узмичати, чешиће стати и коњичу сузбити, и тим убојним поретком-повлачење наших закљавати. То је био трећи батаљон панчевачке граничарске регименте, под командом капетана Адама Косанића.

ментал и толика унапређења у полицијској струци! У народу је велико незадовољство против „виделовачке“ владе, **Унапређења** надали да би без великих напора могли продрети њихови кандидати да то се прибеглаа мерама, које мора сваки савестан човек осудити. Али кандидате и то све бити узаман, јер је народ свит „виделовачке“ владавине, те ће и са своје стране поради да се њихове агитације осујете, а да се за посланике изберу људи, који ће поштено заступати народне интересе, а неће гледати да преко народне грбине само дођу до својих користи. Примери Лозничког и Грочанског и других посланика, довозни су да народу покажу, чему се он има надати од оних које му „виделовачки“ агенти препоручују.

И ако је 30. Новембра пр. године, сав солидан живаљ у народу био доста равнодушан приликом избора, те попустио „виделовцима“ да пале и жаре како су они хтели, сада тога ваљда неће ништа може бити, јер сад су тако рећи и слепи прогледали и глухи прочули; сада нема ни једног ма и најбезазленијег грађанина у овој земљи, који би могао још „виделовцима“ веровати. Данас су између народа и њих савим пречишћени рачуни. Свесни људи и то у великој већини народној нису ни онда „Виделовцима“ веровали, када су се они као опозиција по своме злогласном „Виделу“ разметали. Народ је знао да су шарене фразе „Виделове“ биле само промена длаке вукове, који своју људ и нарав никад не мења. Ово веровање свесне већине народне потпуно се оправдало. Но било је безазлених и лаковерних, који су се били у неколико занели шаренилом шупљих и лажљивих фраза „Виделових“, и ти су скупо платили то своје лако веровање. Они данас стоје узбеднути и пренеражени од чуда, гледајући погоре, што су их „Виделовци“ починили за ову годину дана. Народ сав данас је огорчен против „Виделоваца“, јер се фактима уверио, да је сав њихов рад од велике и неизмерне штете по народне интересе, по углед и будућност Србије и целога српства. И данас, кад би се наредили нови избори, не би дошао за цело ни један „Виделовац“ у окупушћину. Но народ ће и у оним местима, где треба да бира посланике, показати „Виделовцима“ да се и последњи траг њихових лажљивих шарених боја издизао. Тешко ће сада помоћи сви напори и све услуге унапређених присталица полицијских.

Ми се надамо да је равнодушност престала, јер посљедице рада „Виделовачког“ јасно доказаше народу, колико је штетна равнодушност, при изборима за народно претставништво где се ренава судбина земље и народа.

— Из **Враће** нам нише један пријатељ, да се тамо дуже времена бавио **Боча Радовановић** под изговором да обилази и надгледа телеграфске станице у земљи. Он је вепрестано у друштво Томе Стајића, секретара Ковачевића, Арсе Читеља и једног судског писара, који је, по чувењу, убио два циганина и за то био осуђен, јурио по кафанама и меканама, и удешавао састанке у целим обрадовања пододбора „напредне“ странке. Још нам јавља, да је у Враћи наступио прави дар због тога, што је минар стар увутрашњих послова збацио досадању општинску управу — за љубав Томи Стајићу.

— Из **Босне** нам се жале, да аустријске власти, при давању пасоша онамошним трговцима Србима, дозвољавају путовање Савом само до Земуна и Панчева, а никако и прелаз код нас у Србију. Оне са тим хоће да их свилом нагнају да оно што су од вајкада код нас вуповали, купују у Аустро-Угарску.

Ми не знамо да ли је ово познато нашој влади; — па зато подижући свој глас противу таког поступка аустријских власти, опомињемо нашу владу, да, кад смо већ у тако добром пријатељству са Аустријом поради код своје покровитељнице, да се такав поступак одложи и дозволи Бошњацима да долазе и у нашу земљу ради трговине.

ДНЕВНИК

Страни.

(Железнички тунел кроз Пиренеје.) Да би се отворила бржа и краћа свеза између Француске и Шпанијоле, без обилажења него на средини, кроз планину пиренејску, градиће се пиренејски тунел, који ће бити дуг као Мон-Сениски и Свето-Готардек.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Тек је трећи месец, како је „Српска Независност“ развила заставу целокупне народно-либералне странке у Србији и већ има повода и прилике уздању, да је већина народа срцем и душом уз ту заставу. Тешко да је било и да има самосталног политичког листа у Србији са толико броја — уписника и читалаца, као што га је „Српска Независност“ за то кратко време стекла. Но не само што смо успели да задобијемо читаоце, што би се могло постићи и већом пажњом и вештином у писању но што је у нас обично има, него, што је замашније и трајније, показује се све више, да је наш лист успео да живље покрене и подржи јавну свест о уставном законитом отпору, свест, која је најпоузданије јемство против два подједнако велика зла: с једне стране против устајалости, дремежа и немара; с друге стране против неправилних, страчних трзавица јавнога мњења у неодрљивом нагону да себи нађе одушку.

Ми ћемо од своје стране све учинити, да се покажемо захвални том лепом, ванредном одзиву, којим је читалачки свет наш лист почастио. Сав приход од листа употребљаваће се само на развитак и усавршавање листа. Да би се то пре и што потпуније постигло, морамо замолити све наше уписнике, да претплату уредно и тачно шаљу, јер што буду у томе тачнији и савеснији, тим ће нама лакше бити, да нам лист буде угледнији и по сдржини разноврснији.

Осим досадањих одељака нашег листа наумили смо у новој години додати и приповетке и романе, било српске, било словенске или стране и најодабраније, у најбољем српском преводу.

Ослањајући тако будућност и развитак листа на народну свест, на добру вољу и здрави укус наших читалаца, уверени смо да га оснивамо на најширој и на најтрајнијој основи.

Цене за Србију: на годину 24 дин., на по године 12 дин., на четврт год. 6 дин.

За остале земље на балканском полуотоку: на годину 30 франака, на по год. 15 фр., на четврт год. 8 фран.

За Аустро-Угарску: на год. 15 фор., на по год. 8 фор., на четврт год. 4 фор. За све остале државе:

на год. 46. фран.; на по год. 18 фр., на четврт год. 10 франака.

УРЕДНИШТВО „СРПСКЕ НЕЗАВИСНОСТИ“

ПРИПОСЛАНО*

Одговор непознатом (односно познатом) достављачу из Шапца 189. бр. „Видела.“

Сваки поштен и свесни човек, чим прочита твоју доставу „Видела“, одма ће савнати у дакој си намери то учинио. — Ја сматрам испод свога достојанства, да на таку подлу доставу одговарам; а ако си ти јунак и савестан човек и имаш доказа, да сам ја ишао у Петковину (у коју нисам ни отишао) ради тога; „да своме (поштој достави) пријатељу и заштитнику калуђеру Милутину дам нове инструкције како ће се бранити код суда грађанског по кривинама, пошто су кривине његове прешле на грађански суд, те их ја нећу и даље судити и свога пријатеља ослобађати (нека ми је дозвољено да приметим, да сам се ја давно и давно, по своме сопственом захтеву, а због подобних подметања, искључио из суђења у Конвенторији у кривини калуђера Милутина, ако би их било, што непознати достављач чини ми се да не зна); или да сам пошао у Петковину, с намером, „да примим, по тестаменту, наслеђство од калуђера Милутина“, (које ја потпуно уступај теби, непознати достављачу), — онда изиђи с доказима на јавност и покажи их са именом твојим, па ћу ти и ја тада одговорити, а уа мој одговор би ће бар један прилог. — У противном случају ти ниси ништа више, него подлац, подметац, пашкивалант — достављач и све друго, само не поштен човек, који се такога посла стиди.

Господине, (дозволи ми да те тако изазовем и ако не заслужујеш) ако ти образ подноси, а ти се јави, по са именом.

Децембра 1881 године у Шапцу

М. Стојић.

* За ствари под овом рубриком уредништво не одговара.

Огласи

НАЈБОЉИ ОРАЈА.

Има на продају 1000 ока по 70 пара.

Васина улица, бр. 6. код Илије Марковића Мутавацје. До позоришта идући пошти:

1—3

Импотенције

Просекте разациље наплаћеном писму гратис: Bujatti in Nürnberg (Deutschland).

Кореспонденције се примају на немачком, француском и талијанском језику.

НОВ ПРОИЗВОД

Parfumerie IXORA ED. PINAUD

- Сапун А IXORA
 - Есенције А IXORA
 - Мирисава водика . . . А IXORA
 - Помоде А IXORA
 - Уље А IXORA
 - Прахак приривољ . . А IXORA
 - Опат А IXORA
- 37, Boulevard de Strasbourg, PARIS.

А. Т. Ларош награђен са 16.600 франака, 8 медаља на изложбама у Паризу 1878 итд.

QUINA LAROCHE

ЕЛИКСИР ВИНСКИ

снажећи, опорављајући и против грознице:

препоручује се против слабости, изнемоглости, неуредности стомака, против застарелих грозница, које се нису могле излечити кинином и т. д.

ИСТА

С ГВОЗЂЕМ

против малокрвља и бледоће, анемије итд.

Paris, 22 et 19, rue Drouot et Phies.

TAMAR INDIEN плод за чишћење

GRILLON освежавајући

против затвора и шуљева најпријатније ерество чишћења за децу.

Grillon, pharm. 27, Rue Ramduteau, Parcis

Hogg, Pharmacien, rue Castiglione, 2, à Paris,

HUILE DE HOGG

ХОГОВО УЉЕ

од трескине цигернице

Пзвреног дејства опробаног већ више од 25 година, против трудобоље, фтизије, бронхитиса, назеба, кашља, скрофулозиса болести, жезеда, кожних болести, отока слезине, белој прања и уопште изнемоглости и т. д. тако исто опробано као извршен лек за слабу наву и нежну децу, који се врло лако узима.

Ваља се чувати од подражавања, која хоће да учини ово уље пријатнијим за узимање, а међутим оптерећава стомак и може имати често и хрђаве посљедице.

Да би сваки био осигуран од преваре и уверен да има право уље од трескине цигернице и чисто под именом Hogg нека купује само оно, које се продаје у троугластим боцама са именом Hogg као и препоруком г. Лесијера, шефа хемичара на факултету медицинском у Паризу, што се налази на етикета сваке боце.

Стовариште у свима главним дрогеријским трговинама и апотекама.